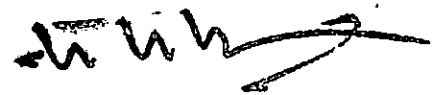

Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kütahya'dan doğarak Balıkesir sınırlarından geçip Kepsut yakınlarından Susurluk'a ulaşan ve Susurluk Çayı aracılığıyla Marmara Denizi'ne dökülen Simav Çayı'ndaki kirlilik, uzun süredir devam eden ve son yıllarda ciddi boyutlara ulaşan çevresel bir felaket halini almıştır. Özellikle Bektaşlar Mahallesi yakınlarından geçen Simav Çayı'nın renginin koyu olması, kirli, su yüzeyinde köpüklü ve atık parçacıkların bulunması, kötü koku ve nefes almada zorlanmaya yol açması gibi gözle görülür hale gelen bu kirlilik, bölge halk sağlığını ve çevreyi ciddi şekilde tehdit etmektedir. Daha önceki yıllarda balıkçılığın yapılabildiği Simav Çayı'nda artık hiçbir canlı yaşayamamakta, balıkçılığa bağlı geçimini sağlayan binlerce insanın yaşamı olumsuz etkilenmektedir. Bölgedeki açılan sondajlardan elde edilen sularda dahi Simav Çayı'ndaki suya benzer kötü kokuya rastlanması, kirliliğin yeraltı sularına da karıştığını düşündürmektedir. Son dönemde bölgedeki çiftçilerin toprak verimliliğinin azaldığına dair ciddi şikayetlerin artması ve son yıllarda Marmara Denizi'nde pek çok balıkçının ağır metal kirliliği nedeniyle mücadele ettiği düşünüldüğünde, Simav Çayı'ndaki kirliliğin sadece yerel değil, bölgesel bir sorun haline geldiği açıktır. Söz konusu ciddi ve tehlikeli kirliliğin muhtemel nedenleri arasında; Kepsut Belediyesi'nin kanalizasyon atıkları, Kepsut ve civarındaki mezbahaların atıkları, Eti-Bor Fabrikasının atıkları, Varaka Kağıt Fabrikası'nın atıkları, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi'ne ait BASKİ'nin atıkları, Bigadiç ve Sındırgı ilçelerinin kanalizasyon atıkları ve mezbaha atıkları ile Ovaköy Salça Fabrikası'nın atıkları gösterilmektedir. Özellikle toksik atıkların gece yarısı çaya bırakıldığı ve etkinin saatler içinde arttığı bilgisi endişe vericidir. Bu bağlamda; Simav Çayı'na doğrudan ya da dolaylı şekilde kimyasal, endüstriyel ve evsel atık bırakan tüm kaynakların tespit edilip kamuoyuna açıklanması, su ve toprak örneklerinde ağır metal ve toksik madde analizlerinin yapılması ve sonuçların şeffaf bir şekilde paylaşılması, özellikle Kepsut pazarında satılan tarım ürünlerinin gıda güvenliği açısından denetlenmesi, halk sağlığı açısından bölgede sağlık taramalarının yapılması, sorumlu kurum ve işletmelere dönük idari ve cezai işlemlerin gecikmeden uygulanması, sürecin kesintisiz takip edilmesi, denetlenmesi, kamuoyuna düzenli bilgi verilmesi, yapılan işlem ve denetimler hakkında kamuoyuna detaylı bilgi verilmesi gibi hayati öneme sahip konuların tüm boyutlarıyla araştırılarak, sorunun kökten çözüme kavuşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Ülkemizin önemli su havzalarından biri olan ve Kütahya ilinden doğarak Balıkesir sınırları içerisinde geçen, Susurluk Çayı aracılığıyla Marmara Denizi'ne dökülen Simav Çayı'nda ortaya çıkan kirliliğin, uzun süredir devam etmesi ve son yıllarda alarm verici boyutlara ulaşması bölgenin ciddi bir çevresel tehdit ve halk sağlığı sorunu ile karşı karşıya kalmasına neden olmuştur. Çayın özellikle Bektaşlar Mahallesi yakınlarında gözlemlenici koyu rengi, yüzeyindeki köpüklü görüntü, atık parçacıkları ve son derece ağır kötü koku, bölgede yaşayan vatandaşlarımızın günlük yaşamını olumsuz etkilemekle kalmayıp, solunum güçlükleri ve genel bir huzursuzluğa ve endişeye de neden olmaktadır. Bu durum, bir lokal kirlilik olmaktan öte, ulusal çapta bir çevre felaketine dönüşme potansiyeli de taşımaktadır. Simav Çayı'nın Susurluk Çayı olarak Marmara Denizi'ne dökülmesi ve taşıdığı toksit atıkları denize boşaltması müsilaja, ağır metal kalıntılarına, deniz yaşamına, insan hayatına ve geniş bir çevre felaketine yol açma potansiyeli taşımaktadır.

Simav Çayı'nda bugün itibarıyla canlıların yaşayamaması, biyoçeşitliliğin yok olması ve ekosistemin tahribatı neticesinde ortaya çıkan tablo geniş çaplı çok yönlü muhtemel kalıcı hasarlara yol açabilecektir. Bölgede açılan sondaj kuyularından elde edilen su örneklerinde dahi çaydaki suya benzer kötü kokuların hissedilmesi, kirliliğin yer altı sularına sızdığını ve içme suyu kaynakları üzerinde de potansiyel bir tehdit oluşturduğunu düşündürmektedir. Ayrıca, son dönemde artan toprak verimliliği şikayetleri, tarımsal üretimin geleceği açısından ciddi endişeler yaratmaktadır.

Söz konusu kirliliğin potansiyel kaynakları oldukça çeşitlidir ve detaylı bir inceleme gerektirmektedir. Kepsut Belediyesi'nin kanalizasyon atıkları, Kepsut ve civarındaki mezbahaların atıkları, sanayi tesislerinden kaynaklanan deşarjlar (Eti-Bor, Varaka Kağıt Fabrikası), Balıkesir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı BASKİ'nin atık yönetimindeki aksaklıklar, Bigadiç ve Sındırgı ilçelerinin kanalizasyon atıkları ve mezbahaları ile Ovaköy Salça Fabrikası gibi pek çok faktör bu kirliliğe katkı sağlamaktadır. Özellikle bazı kaynaklardan toksik atıkların gece yarısı ve denetim dışı saatlerde çaya deşarj edildiğine dair güçlü iddialar, konunun aciliyetini ve şeffaf bir soruşturmanın gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Simav Çayı'na doğrudan veya dolaylı yollardan kimyasal, endüstriyel, evsel, tarımsal ve mezbaha atığı bırakan tüm kişi, kurum ve işletmelerin eksiksiz bir şekilde tespit edilerek, deşarj noktaları, atık türleri, miktarları ve içerikleri ile birlikte şeffaf bir biçimde kamuoyuna açıklanması, bu kirleticilerin geçmişe dönük deşarj kayıtları ve denetim raporlarının incelenmesi gerekmektedir. Çay suyu, dip çamuru, kıyıdaş topraklar ve tarım ürünleri ile su canlılarında (varsa) ağır metal, pestisit, toksik organik bileşikler ve diğer kirleticilerle madde analizlerinin uluslararası standartlara uygun laboratuvarlarda düzenli aralıklarla yapılması, sonuçların periyodik olarak kamuoyuyla paylaşılması ve anlık izleme sistemleri kurulması gerekmektedir. Kirlilikten doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen bölge halkı üzerinde, maruz kalınan kirleticilerin potansiyel sağlık etkilerini belirlemeye yönelik kapsamlı sağlık taramalarının yapılması, özellikle ağır metal birikimi, kanser riski ve zoonotik hastalıklar (kuduz vb.) açısından detaylı epidemiyolojik çalışmaların yürütülmesi elzemdir. Simav Çayı havzasında üretilen ve özellikle Kepsut pazarında satışa sunulan tarım ürünlerinin (meyve, sebze, tahıl vb.) insan sağlığına uygunluk ve gıda güvenliği açısından ağır metal ve pestisit kalıntıları yönünden detaylı bir şekilde denetlenmesi, riskli ürünlerin piyasadan çekilmesi ve çiftçilere alternatif çözümler sunulmalıdır. Tüm bu bilgiler doğrultusunda, sorunun köklü ve sürdürülebilir bir çözüme kavuşturulması amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.